

Świadczenia w razie choroby

- zasiłek chorobowy
- świadczenie rehabilitacyjne
- zasiłek wyrównawczy



ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

Komu przysługują świadczenia w razie choroby

Zasiłek chorobowy i świadczenie rehabilitacyjne otrzymasz, jeśli jesteś np. pracownikiem, zleceniobiorcą lub przedsiębiorcą.

Z kolei na zasiłek wyrównawczy możesz liczyć tylko wtedy, gdy jesteś pracownikiem.

Prawo do świadczeń w razie choroby zależy od tego, czy jesteś objęty ubezpieczeniem (chorobowym, wypadkowym). Jeśli prowadzisz działalność i nie masz obowiązku opłacania ubezpieczenia chorobowego – także od tego, czy dobrowolnie opłacasz składki na to ubezpieczenie.

Jeśli jesteś pracownikiem lub zleceniobiorcą, składki do ZUS przekazuje za Ciebie Twój pracodawca lub – odpowiednio – zleceniodawca. Jeśli jesteś przedsiębiorcą, musisz opłacić składki sam.

Kto jest objęty ubezpieczeniem chorobowym i wypadkowym

W tabeli zamieściliśmy tylko wybrane grupy ubezpieczonych. Więcej informacji o ubezpieczeniach znajdziesz na naszej stronie: www.zus.pl.

Ubezpieczenie chorobowe		Ubezpieczenie wypadkowe
obowiązkowe	dobrowolne	obowiązkowe
<ul style="list-style-type: none">• pracownicy (z wyłączeniem prokuratorów i sędziów);• zleceniobiorcy, gdy zawarli umowę ze swoim pracodawcą lub gdy zawarli ją z innym pracodawcą, ale pracują na rzecz własnego;• członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych;• osoby odbywające służbę zastępczą.	<ul style="list-style-type: none">• przedsiębiorcy, czyli osoby, które prowadzą działalność pozarolniczą (jeśli nie zawiesiły działalności), oraz osoby z nimi współpracujące;• zleceniobiorcy (jeśli nie pracują dla swojego pracodawcy);• chałupnicy (osoby, które wykonują pracę nakładczą);• osoby wykonujące odpłatnie pracę – na podstawie skierowania do pracy – w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania;• duchowni;• doktoranci otrzymujący stypendium doktoranckie.	<ul style="list-style-type: none">• pracownicy (z wyłączeniem prokuratorów i sędziów);• zleceniobiorcy;• przedsiębiorcy, czyli osoby, które prowadzą działalność pozarolniczą (jeśli nie zawiesiły działalności), oraz osoby z nimi współpracujące;• doktoranci otrzymujący stypendium doktoranckie. <p>WAŻNE! Chałupnicy nie mogą przystąpić do ubezpieczenia wypadkowego.</p>

Zasiłek chorobowy

Zasiłek chorobowy może być wypłacany maksymalnie przez 182 dni. Jedynie w przypadku gruźlicy albo niezdolności do pracy w czasie ciąży jest wypłacany dłużej – do 270 dni.

Od 1 stycznia 2022 r. za okres niezdolności do pracy po ustaniu ubezpieczenia chorobowego zasiłek chorobowy przysługuje nie dłużej niż przez 91 dni za wyjątkiem niezdolności do pracy, która:

- przypada w okresie ciąży,
- spowodowana jest gruźlicą,
- wynika z poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów oraz zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów.

Pracownicy przed zasiłkiem dostają wynagrodzenie chorobowe

W roku kalendarzowym do 33 dni choroby – albo do 14 dni choroby po ukończeniu 50 roku życia – masz prawo do wynagrodzenia, które finansuje Twój pracodawca. Wynika to z art. 92 Kodeksu pracy.

Skrócony – 14-dniowy okres wypłaty wynagrodzenia za czas choroby stosuje się od następnego roku kalendarzowego po roku, w którym ukończyłeś 50 lat.

Jeśli jesteś pracownikiem, zasiłek chorobowy przysługuje Ci od 34. dnia niezdolności do pracy w danym roku kalendarzowym, a jeśli ukończyłeś 50 lat – od 15. dnia niezdolności do pracy.

Zwykle zasiłek przysługuje po 30 albo 90 dniach ubezpieczenia

Zasiłek chorobowy przysługuje po tzw. okresie wyczekiwania, czyli po określonym czasie od rozpoczęcia pracy i opłacania składek.

Okres ten wynosi:

- **30 dni** – jeśli jesteś pracownikiem lub osobą ubezpieczoną obowiązkowo z innego tytułu ([zob. tabela na s. 2](#)),
- **90 dni** – jeśli jesteś np. zleceniobiorcą lub przedsiębiorcą, czyli osobą, która jest objęta dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym ([zob. tabela na s. 2](#)).

Do okresu wyczekiwania zalicza się poprzednie okresy pracy i ubezpieczenia chorobowego, czyli np. wcześniejsze okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę. Jest to możliwe pod warunkiem, że przerwa między nimi nie przekracza 30 dni albo – jeśli jest dłuższa – jest spowodowana:

- urlopem wychowawczym,



Zasitek chorobowy może być wypłacany maksymalnie przez 182 dni. W przypadku gruźlicy albo gdy niezdolność do pracy przypada w czasie ciąży, czas jego otrzymywania jest dłuższy – może wynosić do 270 dni.

- urloпом bezpłatnym,
- odbywaniem czynnej służby wojskowej.

Czasami zasitek można otrzymać bez wyczekiwania

Nie zawsze musi minąć 30 albo 90 dni od rozpoczęcia pracy (i ubezpieczenia), aby móc uzyskać zasitek. Przepisy przewidują sytuacje, kiedy przysługuje on wcześniej. Bez okresu wyczekiwania zasitek przysługuje od pierwszego dnia ubezpieczenia chorobowego:

- absolwentom uczelni lub osobom, które zakończyły kształcenie w szkole doktorskiej, jeżeli zostali objęci ubezpieczeniem chorobowym lub przystąpili do ubezpieczenia chorobowego w ciągu 90 dni od dnia ukończenia studiów lub zakończenia kształcenia w szkole doktorskiej,
- pracownikom, którzy byli wcześniej zatrudnieni u innych pracodawców przez co najmniej 10 lat; dotyczy to także innych osób obowiązkowo ubezpieczonych ([zob. tabela na s. 2](#)), jeśli przez co najmniej 10 lat były obowiązkowo ubezpieczone,
- osobom, których niezdolność do pracy została spowodowana wypadkiem w drodze do pracy lub z pracy,
- posłom i senatorom, którzy przystąpili do ubezpieczenia chorobowego w ciągu 90 dni od zakończenia kadencji,
- funkcjonariuszom Służby Celnej, którzy stali się pracownikami w jednostkach organizacyjnych Krajowej Administracji Skarbowej (KAS).

Po zakończeniu pracy też można otrzymać zasitek

Zasitek przysługuje Ci, jeśli zachorujesz w czasie pracy i ubezpieczenia, czyli np. w okresie prowadzenia własnej firmy, zatrudnienia na podstawie umowy o pracę czy umowy zlecenia, z której opłacasz składki

na ubezpieczenie chorobowe. Jednak czasami otrzymasz to świadczenie, mimo że już nie pracujesz i nie masz ubezpieczenia. Zasiłek chorobowy przysługuje Ci też wtedy, gdy zachorowałeś:

- w czasie gdy byłeś jeszcze ubezpieczony (np. w okresie zatrudnienia, prowadzenia własnej firmy) i choroba ta nieprzerwanie trwa po ustaniu ubezpieczenia,
- po ustaniu ubezpieczenia (po zakończeniu pracy czy działalności gospodarczej), ale spełniasz dodatkowe warunki dotyczące okresu trwania niezdolności do pracy i daty jej powstania.

Niezdolność musi trwać bez przerwy co najmniej 30 dni i powstać:

- w ciągu 14 dni od zakończenia pracy, ustania ubezpieczenia albo
- w ciągu 3 miesięcy od zakończenia pracy, ustania ubezpieczenia w razie choroby zakaźnej lub innej choroby, której objawy ujawniają się po okresie dłuższym niż 14 dni od początku choroby.

Nie otrzymasz zasiłku chorobowego za okres po zakończeniu pracy, za okres ustania ubezpieczenia, m.in. po rozwiązaniu umowy o pracę, gdy jesteś osobą niezdolną do pracy i:

- masz ustalone prawo do emerytury lub renty z powodu niezdolności do pracy;
- kontynuujesz działalność zarobkową lub podjąłeś taką działalność, z której jesteś albo możesz być objęty ubezpieczeniem chorobowym ([zob. tabela na s. 2](#)) albo która zapewnia Ci prawo do świadczeń z powodu choroby;
- masz prawo do zasiłku dla bezrobotnych, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego,
- nie masz prawa do zasiłku w czasie ubezpieczenia, ponieważ nie przepracowałeś okresu wyczekiwania (30 albo 90 dni);
- jesteś objęty ubezpieczeniem społecznym rolników.

W razie wypadku albo choroby zawodowej – otrzymasz zasiłek od pierwszego dnia ubezpieczenia

Jeśli przyczyną niezdolności do pracy jest wypadek przy pracy lub choroba zawodowa, masz prawo do zasiłku chorobowego od pierwszego dnia tej niezdolności. Świadczenie to przysługuje wtedy nie z ubezpieczenia chorobowego, lecz z wypadkowego ([zob. tabela na s. 2](#)). W takiej sytuacji przed wypłatą zasiłku nie otrzymujesz wynagrodzenia chorobowego finansowanego przez pracodawcę. Nie obowiązuje Cię też okres wyczekiwania, czyli nie musi minąć określony okres pracy i ubezpieczenia, od którego zależy prawo do zasiłku.

Okres wypłaty zasiłku jest ograniczony

Zasiłek przysługuje Ci maksymalnie przez 182 dni w danym roku. Gdy Twoja niezdolność do pracy spowodowana jest gruźlicą lub przypada w okresie ciąży – do 270 dni. Od 1 stycznia 2022 r. za okres niezdolności do pracy po ustaniu ubezpieczenia chorobowego zasiłek chorobowy przysługuje nie dłużej niż przez 91 dni za wyjątkiem niezdolności do pracy:

- w czasie ciąży,
- spowodowanej gruźlicą,
- wynikającej z poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów oraz zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów.

Czas pobierania zasiłku jest nazywany okresem zasiłkowym. Zalicza się do niego okresy nieprzerwanej niezdolności do pracy, niezależnie od tego, jaka była przyczyna poszczególnych okresów niezdolności do pracy.

Od 1 stycznia 2022 r. do jednego okresu zasiłkowego wlicza się okresy poprzednich niezdolności do pracy, niezależnie od tego, jaka była przyczyna poszczególnych okresów niezdolności do pracy, jeżeli przerwa między ustaniem poprzedniej a powstaniem ponownej niezdolności nie przekracza 60 dni. Natomiast do tego samego okresu zasiłkowego nie wlicza się okresów niezdolności do pracy przypadających przed przerwą nie dłuższą niż 60 dni, jeżeli po przerwie niezdolność do pracy wystąpiła w trakcie ciąży.

Czasem wypłata zasiłku jest wykluczona

Nie otrzymasz zasiłku chorobowego:

- za okresy, w których jesteś niezdolny do pracy, ale zachowujesz prawo do wynagrodzenia na podstawie przepisów szczególnych,
- w okresie urlopu bezpłatnego, wychowawczego, tymczasowego aresztowania lub odbywania kary pozbawienia wolności,
- jeżeli Twoja niezdolność do pracy powstała w wyniku umyślnego przestępstwa lub wykroczenia,
- za okres pierwszych 5 dni, jeżeli Twoja niezdolność do pracy została spowodowana nadużyciem alkoholu,
- w przypadku niewłaściwego wykorzystywania zwolnienia lekarskiego od pracy.

Zasiłek chorobowy nie przysługuje:

- osobom prowadzącym pozarolniczą działalność i osobom z nimi współpracującym,

- osobom współpracującym z osobami fizycznymi, o których mowa w art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2021 r. poz. 162 i 2105 oraz z 2022 r. poz. 24 i 974),
- duchownym będącym płatnikami składek na własne ubezpieczenia, w razie wystąpienia w dniu powstania prawa do świadczenia zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne na kwotę przekraczającą 1% minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Jeżeli spłacisz w całości zadłużenie w ciągu 6 miesięcy od dnia powstania prawa do świadczenia, to świadczenie przysługuje Ci za cały okres.

Jeżeli nie spłacisz w całości zadłużenia w ciągu 6 miesięcy od dnia powstania prawa do świadczenia, prawo do świadczenia przedawni się.

Jeśli spłacisz w całości zadłużenie po upływie 6 miesięcy, to prawo do świadczenia za dalszy okres będziesz mieć dopiero od dnia spłaty całości zadłużenia.

To, że zdarzenie w pracy zostanie uznane za wypadek przy pracy nie oznacza, że otrzymasz 100% zasiłku chorobowego z ubezpieczenia wypadkowego. Może tak być, gdy:

- naruszysz przepisy bhp – umyślnie lub z powodu rażącego niedbalstwa – i będzie to wyłączna przyczyna wypadku,
- będziesz nietrzeźwy albo pod wpływem środków odurzających lub substancji psychotropowych i ten stan przyczyni się do wypadku,
- odmówisz poddania się badaniu (jeśli jest podejrzenie, że byłeś nietrzeźwy albo pod wpływem środków odurzających lub substancji psychotropowych).

Zasiłek chorobowy z ubezpieczenia wypadkowego nie przysługuje za okresy niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową, za które ubezpieczony na podstawie przepisów o wynagradzaniu zachowuje prawo do wynagrodzenia, uposażenia, stypendium lub innego świadczenia przysługującego za czas niezdolności do pracy.

Jakie dokumenty są niezbędne do wypłaty zasiłku

Podstawowym dokumentem uprawniającym do wypłaty zasiłku chorobowego jest zaświadczenie lekarskie, które możesz otrzymać:

- w formie dokumentu elektronicznego (e-ZLA),
- jako wydruk dokumentu elektronicznego (wydruk e-ZLA),
- na formularzu zaświadczenia lekarskiego wydrukowanym z systemu teleinformatycznego, gdy wystawienie zaświadczenia lekarskiego e-ZLA nie było możliwe (zaświadczenie lekarskie wystawione w trybie alternatywnym).

Jeżeli zasiłek wypłaca ZUS, do jego przyznania i wypłaty niezbędne jest dodatkowo zaświadczenie płatnika składek wystawione na druku:

- Z-3 – gdy jesteś pracownikiem,
- Z-3b – gdy prowadzisz pozarolniczą działalność, współpracujesz z osobami prowadzącymi taką działalność lub jesteś osobą duchowną,
- Z-3a – w przypadku pozostałych ubezpieczonych.

W dokumencie Z-3 płatnik składek przekazuje do ZUS wniosek ubezpieczonego o zasiłek.

Złóż wniosek bezpośrednio do ZUS – na druku ZAS-53 albo w formie wydruku e-ZLA, jeżeli:

- prowadzisz pozarolniczą działalność gospodarczą,
- współpracujesz z osobą prowadzącą taką działalność,
- jesteś duchownym, który opłaca składki na własne ubezpieczenie,
- występujesz o zasiłek chorobowy po ustaniu pracy/ ubezpieczenia.

Jakie jest postępowanie przy wystawianiu e-ZLA

Istnieją dwa sposoby postępowania płatnika składek (np. pracodawcy, zleceniodawcy), gdy lekarz wystawił zaświadczenie lekarskie e-ZLA. Sposób postępowania zależy od tego, czy płatnik ma profil płatnika na Platformie Usług Elektronicznych ZUS (PUE ZUS), czy też nie. Te dwa sposoby postępowania to:

- wypłata zasiłku chorobowego na podstawie e-ZLA albo zaświadczenia lekarskiego wystawionego w trybie alternatywnym – jeżeli płatnik składek ma profil płatnika na PUE ZUS,
- wypłata zasiłku na podstawie wydruku elektronicznego zwolnienia (wydruku e-ZLA) albo zaświadczenia lekarskiego wystawionego w trybie alternatywnym – jeżeli płatnik składek nie ma profilu płatnika na PUE ZUS.

WAŻNE!

Od 1 stycznia 2023 r. każdy, kto jest płatnikiem składek, ma ustawowy obowiązek posiadania profilu na Platformie Usług Elektronicznych (PUE) ZUS.

Świadczenie rehabilitacyjne

Możesz otrzymać świadczenie rehabilitacyjne, jeśli wykorzystasz cały przysługujący Ci okres pobrania zasiłku chorobowego, ale jesteś nadal niezdolny do pracy, a są szanse na to, że dzięki dalszemu leczeniu lub rehabilitacji odzyskasz tę zdolność. Świadczenie to przysługuje Ci maksymalnie przez 12 miesięcy (360 dni).

O potrzebie przyznania świadczenia rehabilitacyjnego orzeka lekarz orzecznik ZUS. Wcześniej musisz złożyć wniosek o to świadczenie. Robisz to na druku ZNp-7. Do wniosku o świadczenie dołącz m.in. zaświadczenie o stanie zdrowia (druk OL-9), wypełnione przez Twojego lekarza.

Czasami ZUS musi odmówić świadczenia

Świadczenie rehabilitacyjne nie przysługuje Ci:

- jeżeli masz prawo do emerytury lub renty z powodu niezdolności do pracy, urlopu na poratowanie zdrowia, zasiłku dla bezrobotnych, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego i nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego,
- za okresy, w których przysługuje Ci prawo do wynagrodzenia na podstawie przepisów szczególnych,
- w czasie urlopu bezpłatnego, urlopu wychowawczego, tymczasowego aresztowania lub odbywania kary pozbawienia wolności,
- jeżeli Twoja niezdolność do pracy wynika z umyślnego przestępstwa lub wykroczenia,
- gdy niewłaściwie wykorzystujesz okres, na który świadczenie zostało Ci przyznane.

Świadczenie rehabilitacyjne nie należy Ci się, jeżeli po zakończeniu pracy, np. po rozwiązaniu umowy o pracę:

- podejmiesz lub będziesz kontynuować działalność zarobkową,
- zostaniesz obowiązkowo objęty ubezpieczeniem społecznym rolników.

Ponadto świadczenie rehabilitacyjne nie przysługuje:

- osobom prowadzącym pozarolniczą działalność i osobom z nimi współpracującym,
- osobom współpracującym z osobami fizycznymi, o których mowa w art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2021 r. poz. 162 i 2105 oraz z 2022 r. poz. 24 i 974),
- duchownym będącym płatnikami składek na własne ubezpieczenia, w razie wystąpienia w dniu powstania prawa do świadczenia zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne na kwotę przekraczającą 1% minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Nie otrzymasz także świadczenia rehabilitacyjnego, jeżeli:

- prowadzisz pozarolniczą działalność gospodarczą,
- współpracujesz z osobą prowadzącą taką działalność,
- jesteś duchownym, który opłaca składki na własne ubezpieczenie, i w dniu wypadku przy pracy lub w dniu, w którym zgłosiłeś wniosek o przyznanie świadczenia z powodu choroby zawodowej, masz

zadłużenie w opłacaniu składek na ubezpieczenia społeczne w wysokości 1% minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Świadczenie nie przysługuje Ci do momentu spłaty całości zadłużenia.

Jeżeli spłata całości zadłużenia nastąpi:

- w ciągu 6 miesięcy od dnia wypadku albo od dnia złożenia wniosku o przyznanie świadczeń z powodu choroby zawodowej – otrzymasz świadczenie za cały okres orzeczonej niezdolności,
- dopiero po upływie 6 miesięcy od dnia wypadku albo od dnia złożenia wniosku o przyznanie świadczeń z powodu choroby zawodowej – otrzymasz świadczenie jedynie od dnia spłaty całości zadłużenia (świadczenie za okres przed tym dniem przedawnia się, co oznacza, że nie można dochodzić jego wypłaty od ZUS).

Zasiłek wyrównawczy

Na zasiłek wyrównawczy możesz liczyć tylko wtedy, gdy jesteś pracownikiem. Możesz go otrzymać, jeżeli Twoje wynagrodzenie zostało obniżone wskutek poddania się rehabilitacji zawodowej.

Jak ustala się różnicę

Zasiłek wyrównawczy stanowi różnicę między przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniem pracownika przed otrzymaniem tego zasiłku a miesięcznym wynagrodzeniem otrzymywanym podczas rehabilitacji zawodowej.

Przykład

Michał przez 12 miesięcy przed chorobą zarabiał przeciętnie 3000 zł (kwota została obliczona na podstawie miesięcznego wynagrodzenia pomniejszonego o potrącone składki na ubezpieczenia społeczne).

W okresie rehabilitacji zawodowej jego miesięczne wynagrodzenie wynosi 2000 zł (wynagrodzenie pomniejszone o potrącone składki na ubezpieczenia społeczne). Zasiłek wyrównawczy dla Michała to 1000 zł (3000 zł - 2000 zł = 1000 zł).

WAŻNE!

- Zasiłek wyrównawczy przysługuje Ci w okresie rehabilitacji zawodowej, najdłużej przez 24 miesiące.
- O potrzebie poddania się rehabilitacji zawodowej orzeka lekarz wojewódzkiego ośrodka medycyny pracy albo lekarz orzecznik ZUS.

- Zasiłek wyrównawczy nie przysługuje Ci, jeżeli masz prawo do emerytury lub renty z powodu niezdolności do pracy.

Jak obliczany jest zasiłek chorobowy

Zasiłek chorobowy stanowi określony procent:

- Twojego przeciętnego wynagrodzenia przed powstaniem niezdolności do pracy (z okresu 12 miesięcy kalendarzowych lub z faktycznego okresu pracy, jeżeli jesteś zatrudniony krócej niż 12 miesięcy) – jeśli jesteś pracownikiem,
- przeciętnej miesięcznej podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie chorobowe przed powstaniem niezdolności (z okresu 12 miesięcy kalendarzowych lub faktycznego okresu ubezpieczenia, jeśli jesteś ubezpieczony krócej niż 12 miesięcy) – jeśli jesteś ubezpieczony z innego powodu (np. jesteś zleceniobiorcą lub prowadzisz działalność gospodarczą).

W tabeli na s. 14 podany jest procent do obliczania zasiłku.

Od 1 stycznia 2022 r. podstawy wymiaru zasiłku nie ustala się na nowo, jeżeli:

- między okresami pobierania zasiłków zarówno tego samego rodzaju, jak i innego rodzaju, nie było przerwy,
- przerwa była krótsza niż pełen miesiąc kalendarzowy.

Obliczanie zasiłku, gdy jesteś pracownikiem

Możesz samodzielnie sprawdzić, ile zasiłku dostaniesz (zanim wyliczy go pracodawca czy ZUS). Pomoże Ci w tym poniższy przykład.

Przykład

Andrzej, zatrudniony od 5 lat, chorował od 3 do 12 lipca 2021 r. (10 dni) i przysługuje mu za ten okres zasiłek chorobowy. Od lipca 2020 r. do czerwca 2021 r. (12 miesięcy poprzedzających chorobę) zarabiał 3000 zł brutto miesięcznie, a w grudniu 2020 r. otrzymał jeszcze premię w wysokości 4000 zł.

Aby obliczyć kwotę zasiłku, wykonaj następujące działania:

1. **Najpierw ustal okres, z którego obliczysz przeciętne miesięczne wynagrodzenie.**

Zwykle bierze się pod uwagę wynagrodzenie za 12 miesięcy kalendarzowych poprzedzających miesiąc, w którym powstała niezdolność do pracy. Jeżeli pracowałeś (byłeś ubezpieczony) krócej,

to brany jest pod uwagę faktyczny okres zatrudnienia (ubezpieczenia) – pełne miesiące kalendarzowe.

Przykład

Dla Andrzeja ustalamy przeciętne miesięczne wynagrodzenie z 12 miesięcy poprzedzających chorobę, czyli uwzględniamy wynagrodzenie za okres od lipca 2020 r. do czerwca 2021 r.

2. Potem ustal wynagrodzenie (przychód) za poszczególne miesiące.

W przypadku **pracowników** uwzględnia się wynagrodzenie – a ściślej przychód, który jest podstawą wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe – po odliczeniu potrąconych przez pracodawcę składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe oraz na ubezpieczenie chorobowe, finansowanych ze środków pracownika (13,71%).

Przykład

Wynagrodzenie miesięczne Andrzeja i wypłacona mu premia po pomniejszeniu o potrącone składki wyniosły:

$3000 \text{ zł} - (3000 \text{ zł} \times 13,71\%) = 2588,70 \text{ zł}$

$4000 \text{ zł} - (4000 \text{ zł} \times 13,71\%) = 3451,60 \text{ zł}$

$(12 \times 2588,70 \text{ zł}) + 3451,60 = 34\,516 \text{ zł}$

Zatem przychód Andrzeja wyniósł 34 516 zł.

WAŻNE!

W przypadku **ubezpieczonych innych niż pracownicy** uwzględnia się przychód, od którego odprowadzono składki na ubezpieczenie chorobowe, pomniejszony o 13,71%.

3. Następnie podziel wynagrodzenie (za okres 12 miesięcy albo krótszy, jeśli pracowałeś krócej) przez liczbę miesięcy, w których został uzyskany. Otrzymana kwota to tzw. miesięczna **podstawa wymiaru zasiłku**.

Przykład

Podstawą wymiaru zasiłku dla Andrzeja jest kwota 2876,33 zł ($34\,516 \text{ zł} \div 12 = 2876,33 \text{ zł}$).

4. Od podstawy wymiaru wylicz kwotę zasiłku. Stanowi ona odpowiedni procent tej podstawy ([zob. tabela na s. 14](#)).

Zasiłek przysługuje Ci za każdy dzień niezdolności do pracy – także za dni wolne od pracy. **Podstawa wymiaru zasiłku za jeden dzień choroby wynosi 1/30 część miesięcznej podstawy wymiaru zasiłku.**

Przykład

Aby obliczyć zasiłek dla Andrzeja, trzeba podzielić podstawę wymiaru zasiłku (2876,33 zł) przez 30 ($2876,33 \text{ zł} \div 30 = 95,88 \text{ zł}$) – otrzymamy wtedy podstawę wymiaru zasiłku za jeden dzień.

Jeśli założymy, że Andrzej ma prawo do zasiłku w wysokości 80%, to zasiłek za jeden dzień wyniesie 76,70 zł ($95,88 \text{ zł} \times 80\%$).

Z uwagi na to, że Andrzej chorował 10 dni, otrzyma 767 zł ($76,70 \text{ zł} \times 10$).

Od zasiłku potrącana jest zaliczka na podatek dochodowy od osób fizycznych.

WAŻNE!

Tak obliczysz swój zasiłek, jeżeli nie otrzymujesz m.in. składników wynagrodzenia za okresy dłuższe niż miesiąc, wszystkie składniki wynagrodzenia przysługują Ci bezterminowo oraz nie otrzymujesz składników wynagrodzenia w okresie pobierania zasiłku.

Obliczanie zasiłku, gdy nie jesteś pracownikiem

Jeżeli jesteś ubezpieczony, ale nie jako pracownik (np. jesteś zleceniobiorcą, prowadzisz pozarolniczą działalność gospodarczą, współpracujesz z osobą prowadzącą taką działalność lub jesteś duchownym), Twój zasiłek jest obliczany inaczej. Zasiłek jest obliczany jako procent od kwoty ustalonej jako przeciętna miesięczna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe z ostatnich 12 kalendarzowych miesięcy przed powstaniem niezdolności do pracy. Kwotę podstawy wymiaru składek za poszczególne miesiące trzeba jeszcze pomniejszyć o 13,71%.

Jeśli jesteś ubezpieczony krócej niż 12 miesięcy:

- i prowadzisz pozarolniczą działalność gospodarczą, współpracujesz z osobą prowadzącą taką działalność, jesteś duchownym lub współpracujesz ze zleceniobiorcami, to obowiązują Cię szczególne zasady ustalania podstawy wymiaru zasiłku;
- z innego tytułu (np. jako zleceniobiorca), zasiłek obliczany jest od przeciętnej miesięcznej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe z faktycznego okresu, przez który byłeś ubezpieczony przed powstaniem niezdolności do pracy.

Więcej informacji o zasadach ustalania podstawy wymiaru zasiłków przysługujących pracownikom, a także ubezpieczonym innym niż pracownicy znajdziesz na stronie internetowej www.zus.pl.

Świadczenie rehabilitacyjne jest wypłacane od tej samej kwoty, od której obliczany jest poprzedzający to świadczenie zasiłek chorobowy, z jedną różnicą – podstawę wymiaru zasiłku chorobowego trzeba zwaloryzować (zgodnie ze wskaźnikiem ogłaszającym przez prezesa ZUS na każdy kwartał).

Wysokość zasiłku chorobowego

Stawka procentowa zasiłku	Okoliczności, które mają wpływ na stawkę procentową zasiłku
100%	<ul style="list-style-type: none"> • gdy niezdolność do pracy przypada w czasie ciąży, • jeżeli niezdolność do pracy powstała wskutek wypadku w drodze do pracy lub z pracy, • gdy niezdolność do pracy jest spowodowana wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową, • jeśli niezdolność do pracy powstała wskutek poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek, narządów oraz wskutek poddania się zabiegowi pobrania komórek, tkanek, narządów
80%	<ul style="list-style-type: none"> • we wszystkich innych przypadkach niż wymienione

Wysokość świadczenia rehabilitacyjnego

Stawka procentowa świadczenia	Okoliczności, które mają wpływ na stawkę procentową świadczenia
90%	<ul style="list-style-type: none"> • przez pierwsze 3 miesiące (90 dni) pobierania świadczenia,
75%	<ul style="list-style-type: none"> • za pozostały okres,
100%	<ul style="list-style-type: none"> • w okresie ciąży, • gdy niezdolność do pracy jest spowodowana wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową

Kto wypłaca świadczenia w razie choroby

Ustalanie prawa do świadczeń i ich wypłata należy do:

- **płatników składek (np. pracodawców, zleceniodawców)** jeśli zatrudniają i zgłaszają w ZUS do ubezpieczenia chorobowego **więcej niż 20 osób**,
- **oddziałów Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w przypadku:**
 - pracowników i zleceniobiorców, których płatnicy składek (np. pracodawcy, zleceniodawcy) zgłaszają do ubezpieczenia chorobowego **nie więcej niż 20 osób**;

- osób prowadzących pozarolniczą działalność i osób, które z nimi współpracują;
- duchownych;
- osób uprawnionych do zasiłków za okres po zakończeniu pracy/ubezpieczenia;
- osób objętych ubezpieczeniem chorobowym w Polsce z powodu zatrudnienia u pracodawcy zagranicznego.

Płatnicy składek, wypłacają zasiłki w terminach przyjętych dla wypłaty wynagrodzeń lub dochodów, a Zakład Ubezpieczeń Społecznych na bieżąco po stwierdzeniu uprawnień. Zasiłki te wypłaca się najpóźniej w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do ustalenia prawa do zasiłku.

Podstawa prawna

- Ustawa z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2022 r. poz. 1732, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1205, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 grudnia 2015 r. w sprawie zakresu informacji o okolicznościach mających wpływ na prawo do zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa lub ich wysokość oraz dokumentów niezbędnych do przyznania i wypłaty zasiłków (Dz.U. z 2017 r. poz. 87).

Ulotka ma charakter informacyjny i nie stanowi wykładni prawa.

Warszawa, październik 2022 r.



ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

www.zus.pl



PLATFORMA USŁUG
ELEKTRONICZNYCH



załatwiasz
sprawy w ZUS
przez internet



elektronicznie
wysyłasz wnioski
i odbierasz odpowiedzi



sprawdź stan
swojego konta
w ZUS

■ **Centrum Obsługi Telefonicznej ZUS:**

- **22 560-16-00** dla tel. komórkowych i stacjonarnych
koszt połączenia według umowy klienta z operatorem telekomunikacyjnym
- e-mail: cot@zus.pl

■ **E-wizyta** (wideorozmowa z pracownikiem ZUS): www.zus.pl/e-wizyta